

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Quæstio XI. De Indulgentiis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

Q U Æ S T I O XI.

De Indulgentiis.

Occasione satisfactionis Sacramentalis in tractatu de Pœnitentia confusere vere quamplures de Indulgentiis agere, vi quarum possumus pro culpis nostris abunde satisfacere. Equidem plurima de iis dixi in Opusculo de Jubilæo, præsertim anni Sancti; non omittam tamen hic de iisdem nonnulla primoribus labris delibare; inquirendo primo, Quid, & quotuplex sit Indulgentia; secundo effectus Indulgentiarum; tertio, quinam possit Indulgentias concedere; quarto, qualis causa requiratur ad legitimam Indulgentiarum concessionem; ultimo, qualis dispositio requiratur in eo, qui lucraturus est Indulgentias.

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit Indulgentia?

- I. *Quomodo thesaurus Ecclesie per Indulgentias distribuatur.*
- II. *De Indulgentia Totali, & Partiali; necnon de Personali, Locali, & Reali.*
- III. *Ad Localem Indulgentiam lucrandam quid requiritur?*
- IV. *Num possimus eadem die pro defunctis pluries plenariam Indulgentiam lucrari?*
- V. *Num diruta Ecclesia cesset Indulgentia eidem annexa?*
- VI. *Num requiratur physicus in Ecclesiam ingressus ad localem Indulgentiam lucrandam?*

I. **Q**uæritur primo, quomodo definiatur Indulgentia?

Respondeo, communiter ex Suar. disp. 49. sect. 4. defini, quod sit *Actus quidam spiritualis jurisdictionis, quo peccator in foro Dei liberatur a reatu pena temporalis extra Sacramentum*. Clarius definitur a Clem. VI. in Extravag. *Unigenitus* de pœnitentiis, & remissionibus, quod sit *Pœna*

temporalis Deo debita remissa extra Sacramentum, per applicationem satisfactionis Christi, & Sanctorum.

Ut altius hæc definitio percipiatur, sciendum est, Christum Dominum, utpote omnium Redemptorem, infinitam satisfactionem obtulisse Deo Patri pro peccatis sive mortalibus, sive venialibus totius Mundi; ac præterea satisfactionibus Christi Domini, quæ ex se sunt infiniti valoris, superaddi satisfactiones, seu opera satisfactoria Beatissimæ Virginis, & Sanctorum, ex quibus omnibus constituitur Ecclesie thesaurus.

Hic autem thesaurus, qui ex solis Christi Domini meritis est simpliciter infinitus, & simpliciter inexhaustibilis, ut profit hominibus, & pro eorum peccatis actu, & realiter satisfaciatur, debet iis applicari; divitiæ enim ditare non possunt pauperem, nisi per appropriationem illi moraliter applicentur; sicut nec pharmacum curat ægrotum; nisi physice illi applicetur. Quare applicatio Theauri Ecclesie vel fit per specialem Christi Domini voluntatem; sicut quando dixit Magdalena, *Remittuntur tibi peccata tua*, & Latroni, *Hodie mecum eris in Paradiso*; vel per usum Sacramentorum,

rum, & præsertim Baptismi, in quo non solum quoad culpam, sed etiam quoad pœnam peccatum omne remittitur; vel per voluntatem summi Pontificis, utpote Christi Vicarii, cui Christus Dominus sui Thesauri dispensationem commendavit, quando dixit, *Tibi dabo claves Regni Cælorum; quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cælis*; cum autem reatus pœnæ sit aliquod vinculum impediens ingressum in Patriam, est in potestate Pontificis a Christo servatore ad hoc delegati, illud solvere per dispensationem thesauri, quem suæ curæ, ac potestati commisit.

II. Quæritur secundo; quotuplex sit Indulgentia.

Respondeo, dividi primo in Totalem, & Partialem, ut habetur in dicta Extrav. *Unigenitus*, ubi Clem. VI. docet, *Thesauri Ecclesiastici dispensationem Petro esse commissam, nunc pro totali, nunc pro partiali remissione pœnæ temporalis pro peccatis debita applicandam*. Per totalem, quæ & plenaria dicitur, remittitur tota pœna, quæ esset in Purgatorio luenda; per Partialem vero solum pars pœnæ.

Neque dicas, quod si per totalem, seu plenariam tota pœna remitteretur, non posset dari Indulgentia plenior, seu largior, & plenissima; atqui in Sacris Canonibus ea reperitur: Siquidem in Extravag. Bonifac. VIII. *Antiquorum de pœnitentiis, & remissionibus* dicitur: *Non solum plenam, largiorem, imo plenissimam omnium tuorum concedunt veniam peccatorum*; ergo Indulgentia totalis, seu plenaria non remittit totam pœnam.

Respondeo enim cum Suar. disp. 50. sect. 4., Sor., & alijs communiter, Indulgentiam plenariam, plenam, largiorem, plenissimam non differre inter se quoad rem, seu effectum proprium Indulgentiæ; cum quælibet totam pœnam remittat; addi tamen a-

Pars VI.

liquando a Pontifice illa verba, *largiorem, imo plenissimam* solum ad uberiorem explicationem suæ dispensationis, & ad magis exaggerandam gratiam, quam concedit.

Partialis indulgentia pœnam illam remittit, quæ in ejus concessione exprimitur; aliquando enim indeterminate proportionaliter ad culpas, ut quando remittitur tertia pars pœnæ pro peccatis debitæ; aliquando vero determinate, ut quando conceditur indulgentia septem annorum, seu unius quadragenæ; per quam concessionem sensus est, remitti pœnam illam, quæ remitteretur per pœnitentiam septem annorum, vel unius quadragenæ, seu quadragesimæ ab Ecclesia, ut olim fiebat, impositam, & a pœnitente completam, ut docent Sor., Palud., & alii communiter apud Suar. disp. 50. sect. 5.

Dividitur secundo Indulgentia in Personalem, Localem, & Realem. Personalis est, quæ Personæ conceditur, ut si Pontifex concedat Cajo Indulgentiam, quoties communicat, ubicumque sit. Localis est, quæ addicitur loco; ut si concedatur Indulgentia visitanti Ecclesiam Cathedralē. Realis est, quæ affigitur alicui rei, puta Cruci, Imagini, Rosario, &c.; quæ ab iis acquiritur, qui coram tali imagine, vel per tale Rosarium has, vel illas orationes impositas ad Deum fundunt.

III. Dubium est primo circa localem Indulgentiam; Num quando conceditur Indulgentia visitantibus aliquam Ecclesiam, satis sit illam ingredi, an vero requiratur pium aliquod opus, & quale?

Respondeo, in visitatione Ecclesiæ illud pium opus debere poni, quod in concessione indulgentiæ præscribitur; Quod si nullum præscribatur, tunc visitanda est Ecclesia pie, & religiose, atque adeo orando ibi aliquan-

C c

tif.

tisper, sive mentaliter, sive vocaliter; cum visitanda sit Ecclesia, quæ a Christo Domino dicitur esse domus orationis.

IV. Dubium est secundo; An si pluries Ecclesia visitetur, possit pluries acquiri plenaria indulgentia tali Ecclesiae concessa?

Respondeo cum Suar. disp. 17. sect. 1. & aliis communiter, distinguendum esse; vel enim conceditur indulgentia indefinite visitantibus Ecclesiam, vel definite quoad tempus, verbi gratia in die talis festi; Si primo modo concedatur, potest pluries in eodem die acquiri; secus vero, si secundo modo. Ratio est, quia quando indulgentia conceditur indefinite, non est verisimile concedi pro una tantum vice tota vita. Neque possumus rationabiliter illam limitare ad semel in anno, aut etiam in hebdomada; quare intelligi potest solum limitata ad semel in die, quæ determinatio habetur, tum ex communi usu, & consuetudine, tum ex decreto Innoc. XI. Quamvis Navar., & Laym. cap. 3. cum aliis docuerint, posse etiam pluries in die acquiri, si pluries devote, ac pie visitetur. Quod si indulgentia concessa sit definite quoad tempus pro una tantum vice, unicuique concessa censetur, ut docet Suar. loc. citato. Notandum tamen, quod in Opusculo de Jubilæo quæst. 6. art. ult. fusius prosecutus sum, videlicet probabile esse, quod possimus Indulgentiam plenariam eodem die pluries lucrari, si illam pro variis defunctis applicemus, quin id adversetur decreto Innoc. XI.; tum quia in revocatione Indulgentiarum non intelliguntur revocata Indulgentiæ applicabiles pro defunctis, nisi id exprimat, cum revocatio Indulgentiarum sit odiosa, atque adeo restringenda; tum etiam quia sic stat fixum decretum Innoc. XI.; quod nemo pluries eodem die

plenariam Indulgentiam lucretur, si illam pluries non pro se, sed pro variis defunctis acquirat.

V. Dubium est tertio; an diruta Ecclesia, pereat indulgentia, quæ visitantibus illam fuerat concessa?

Respondeo, cum eodem Suar., quod si paulatim diruatur, & paulatim reficiatur, Indulgentia perseveret; Sicut pariter perseverat talis Ecclesiae consecratio; quia semper Ecclesia est eadem moraliter, quamvis nihil antiquæ Ecclesiae remaneat; secus vero, si tota simul destruat, & reedificetur. Et idem dicas proportionatiter, si alicui Rosario indulgentia assignatur.

VI. Dubium est quarto; An factis sit extra Ecclesiam preces fundere ad lucrandam indulgentiam, quando quis non potest præ turba illam ingredi?

Respondeo affirmative cum Suar. disp. 52. sect. 1. Laym. cap. 3. Et ratio est, quia in tali casu censetur homo moraliter Ecclesiam ingredi: Sicut communiter docent Doctores satisfieri præcepto audiendi Missam ab eo, qui ita est extra Ecclesiam, ut faciat unum moraliter cum aliis, qui intra Ecclesiam Missam audiunt.

Dividitur ultimo Indulgentia in perpetuam, & temporalem; illa perseverat, donec revocetur; ista ad tempus determinatum conceditur; unde eo finito cessat.

ARTICULUS II.

De Effectibus Indulgentiæ.

- I. Num per Indulgentiam culpa venialis aliquando remittatur?
- II. An qui lucratur Indulgentias, possit per illas eximi tum ab inmundis poenitentis, tum etiam ab aliis poenis in Purgatorio luendis?
- III. Quid si in Bulla exprimat, Indulgentias concedi pro poenis inmundis?

IV.

IV. *Citra Pontificis concessionem non possunt Indulgentia nobis concessa pro defunctis applicari.*

V. *Quid requiritur, ut Indulgentia defunctis proficiat?*

VI. *Etiam peccator potest Indulgentiam pro defunctis lucrari.*

VII. *Num Indulgentia defunctis applicata proficiat illis infallibiliter?*

I. **D**iximus Indulgentiarum effectum esse remissionem vel totalem, vel partialem poenae temporalis pro peccatis luendae in Purgatorio.

Quaeritur nunc primo; An per Indulgentias peccatum aliquod remittatur?

Respondeo, certum esse, nullum mortale quoad culpam remitti per Indulgentias; etenim ex Trident. sess. 14. cap. 4. Iustificatio impii post Baptismum fieri non potest sine contritione, aut saltem attritione conjuncta cum Sacramento. De venialibus est pariter quasi certum, quia non remittitur in hac vita culpa venialis sine infusione gratiae, quae per Indulgentiam non confertur, ut communiter docent, & constat ex indulgentiae definitione.

II. Quaeritur secundo; An per Indulgentias possit quis liberari non solum a poenitentis satisfactoriis sibi injunctis in Confessione Sacramentali, sed etiam ab omnibus aliis in Purgatorio luendis?

Respondeo cum communi affirmative; ad hoc enim institutae sunt Indulgentiae, ut per illas poena tam in hoc, quam in alio Mundo debita condonetur; Et quidem quod per Indulgentias condonentur poenae satisfactoriae injunctae pro hac vita, constat ex usu primitivae Ecclesiae, quae per Indulgentias remittebat poenas injunctas poenitentibus; Verbi gratia, per Indulgentias septem annorum poenas,

quae septennio erant tolerandae. Quod etiam aliae poenae pro peccatis debitae per Indulgentias tollantur, patet etiam, quia caeteroqui Indulgentia plenaria non tolleret omnem omnino poenam debitam; Ex quo etiam sequeretur, non posse Pontificem solvere omne vinculum impediens ingressum ad Patriam; quod adversatur dicto illi Christi Domini, *Tibi dabo claves Regni Celorum &c.* Quare per Indulgentiam plenariam omnis omnino debita poena remittitur, per alias vero Indulgentias pars poenae illi correspondens. Esto incertum sit, quid cuique Indulgentiae correspondeat. Quod si Indulgentia excedat debitum, excessus ille remanet in Ecclesiae thesauro; Velsi indulgentiae sint ex iis, quae possint applicari defunctis, illis applicantur juxta lucrantis intentionem, & divinam acceptionem.

III. Dubium est; An possit quis per Indulgentias liberari ab aliis poenis debitis, etiam quando in Bulla conceduntur expresse Indulgentiae *de poenis injunctis*?

Respondeo, cum Con. disp. 12. de Sacram. dub. 3., & Suar. disp. 50. sect. 3., & aliis communiter affirmative. Ratio est, tum quia in cap. *Ex parte 17. De decimis* habetur; *Ubi majus conceditur, etiam minus concessum esse videtur*; quae regula locum habet in iis, quae sunt ejusdem rationis, & per se ad idem privilegium, seu potestatem pertinent; tum etiam quia clausula illa *de injunctis poenis* apponitur ad augendam, non ad limitandam concessionem; Sicut, verbi gratia, quando in facultate absolvendi sacramentaliter additur clausula *a reservatis*, per illam procul dubio intelligitur pariter concessa facultas absolvendi a non reservatis, ob regulam traditam. Unde fit, quod si poenitens compleverit jam poenitentiam sibi a Confessario injunctam, adhuc per talem indulgentiam

liberatur a reatu, si quem habet, alterius poenae secundum mensuram illius indulgentiae. An autem per Indulgentiam plenariam cesset obligatio poenae a Confessario impositae, seu obligatio satisfactionis Sacramentalis, etiam quando poena est medicinalis, dummodo poenitens adhibeat aliud remedium, si est opus, ad non recidendum? Examinavimus supra in quaest. sexta de satisfactione, articulo tertio.

IV. Quaeritur tertio; An Indulgentias, quas acquirimus, possimus applicare pro defunctis?

Respondeo cum Con., & aliis communiter, non posse nos propria auctoritate applicare illas pro defunctis; posse vero, si ita a Pontifice concedantur. Ratio est, quia, ut dicemus art. sequente, solus Pontifex potest pro defunctis Indulgentias concedere, idque non per modum absolutionis, quia in defunctos jurisdictionem non habet, sed per modum solutionis, seu suffragii, hoc est per exhibitionem pretii sufficientis ex thesauro Ecclesiae in satisfactionem pro peccatis illorum.

V. Dubium tamen est primo, quid requiratur, ut Indulgentiae, quae defunctis applicantur, illis profint.

Respondeo, requiri primo, ut opus inunctum ea intentione fiat, ut Indulgentiae acquirantur defunctis; non enim aut sibi, aut alteri quisquam Indulgentiam acquirat, nisi id velit. Secundo, ut Deus satisfactiones huiusmodi pro defunctis exhibitas velit pro

VI. Dubium est secundo, num ad illis acceptare.

acquirendas Indulgentias pro defunctis, satis sit dumtaxat habere intentionem, quod iis profint; an vero requiratur etiam, quod opus praescriptum sit satisfactorium, & offeratur in satisfactionem pro ipsis?

Respondeo ex Con. dub. 7. sufficere primum; immo nec esse neces-

se, ut opus inunctum sit de se satisfactorium; eo quod opus illud sit solum quaedam conditio, qua posita, Pontifex sua concessione applicat Indulgentias huic, vel illi, exhibendo videlicet Deo de thesauro Ecclesiae Satisfactiones Christi Domini, & SS., ita ut relate ad vivos a reatu poenarum absolvat, relate vero ad defunctos mere offerat Deo solutionem pro poenis luendis. Unde sequitur, quod possit quis Indulgentias lucrari pro defunctis, etiam si opus inunctum ponat in statu peccati mortalis, cum non debeat tale opus, ut diximus, esse de se satisfactorium, sed sufficiat, quod sit utile ad finem intentum, quam utilitatem habet, etiam si fiat a peccatore; Econtra, ut homo lucratur Indulgentias pro se, debet ultimum opus inunctum ponere in gratia, ut patet; quia poena non tollitur, non sublata culpa.

VII. Dubium est tertio; An Indulgentiae pro defunctis concessae infallibiliter illis profint, si illis applicentur?

Respondent aliqui cum Sor., Navar., Valent., Suar., Con. apud Dian. part. 9. tract. 2. resol. 3., & apud Laym. cap. 7. affirmative; quia Christus Dominus thesaurum suarum satisfactionum reliquit Pastori Ecclesiae dispensandum aequae pro vivis, ac pro defunctis. Probabilior tamen est sententia negativa Bonav., Ricard., Cajet., Henr., & aliorum; Siquidem neque ex ullo Scripturae loco, neque ex ulla certa traditione constat, Christum Supremum Judicem obligasse se ad acceptandas satisfactiones ab Ecclesia oblatas pro libertate defunctorum; Etenim promissio illa, *Quicquid solveris super terram*, ad vivos tantum refertur; cum iudicialia potestas, quae illis verbis traditur, in defunctos exerceri non possit: Quare Indulgentiae non applicantur pro defunctis per

modum absolutionis, sed per modum suffragii, supplicando Deum, ut satisfactiones pro illis exhibitas misericorditer acceptare dignetur.

Confirmatur hoc ex usu Ecclesiae, quae etiam post applicatam alicui indulgentiam plenariam per sacrificium in altari privilegiato oblatum, alia, & alia offert Sacrificia, ut constat ex Anniversariis; ergo signum est, quod quamvis ex divina misericordia speretur, tales oblationes, & indulgentias habituras esse effectum suum, non tamen hoc pro certo, & infallibili habeatur. Hinc probabilis redditur doctrina Henr., & Rodriq. apud Laym., quod Deus longe facilius acceptet oblationes, & suffragia oblata pro iis defunctis, qui in hac vita magis pro suis peccatis satisfacere, & Indulgentias lucrari, & pro defunctis orare studuerunt.

Neque dicas, hinc sequi, neque esse certum, quod Indulgentiae applicari, & prodesse possint defunctis ex concessione Pontificis. Nam oppositum constat ex praxi Ecclesiae; idque tradit Leo X. in Epistola ad Lutherum apud Cajet. pag. 39. 48. art. 5., Si enim quis privatus applicare potest satisfactiones suas pro defunctis, quidni etiam Pontifex applicare pro iisdem poterit satisfactiones Christi, & SS. ? Et sane omnes Catholici communiter censent, Communionem Sanctorum, quam in Symbolo profiterentur, in eo consistere, quod unius satisfactio pro altero oblata ei profit; etenim cum simus membra unius corporis, actiones unius censentur quodammodo alterius: Quare sicut possum pro alio restituere es alienum; sic etiam possum pro aliis satisfacere, tam apud homines, quam apud Deum; etto requiratur, ut offensus benigne velit in satisfactionem acceptare oblationes non ab ipso delinquente, sed ab aliis pro ipso oblatae: Quod si

possum pro defunctis offerre satisfactiones proprias, potero pariter pro iisdem ex Pontificis concessione offerre satisfactiones Christi Domini, & Sanctorum, quas per indulgentias mihi applicarem; & sic per indulgentias satisfacere pro defunctis; unde certum, ac de fide est, Indulgentias pro defunctis applicari posse, ac illis prodesse; quamvis, ut illis profint, requiratur benigna Dei acceptatio: Et quia ad hanc Deus non se obligavit, idcirco non semper Indulgentiae pro defunctis applicatae profunt illis infallibiliter.

ARTICULUS III.

Quinam possit Indulgentias concedere?

- I. Datur discrimen inter Indulgentias, quas Pontifex largitur vivis, & eas, quas concedit pro defunctis.
- II. Potestas clavium latius patet, quam potestas jurisdictionis.
- III. Nequeunt Episcopi citra Pontificis concessionem Indulgentias largiri.
- IV. Possunt vivis, utpote subditis, potestate ordinaria nonnullas Indulgentias concedere, non tamen applicabiles pro defunctis.
- V. Nequeunt Abbates, aut Parochi Indulgentias ullatenus concedere, nisi ex speciali concessione.

I. **Q**uæritur primo; Utrum Pontifex possit tam pro vivis, quam pro defunctis Indulgentias concedere?

Respondeo, ex dictis facultatem hanc concessam esse a Christo Domino immediate Summo Pontifici, cui dixit, *Tibi dabo claves Regni Cælorum, &c.*, unde non solum potest per Sacramentorum collationem tollere culpas, sed etiam per Indulgentiarum collationem tollere pœnas, & sic aperire cuilibet

Re-

Regnum Cœlorum. Ita Doctores communiter.

Illud autem, ut diximus, est discrimen inter Indulgentias, quas concedere potest vivis, & eas, quas potest concedere defunctis, ex Bellarm. lib. 1. cap. 1., & Con. contra Suar. disp. 49. sect. 4., quod respectu vivorum concessio Indulgentiarum sit actus jurisdictionis, continens absolutionem a pœnis; respectu vero mortuorum non habeatur absolutio, sed mera solutio pro pœnis ab iisdem debitis. Ratio est, quia Pontifex solum erga vivos jurisdictionem habet, & sic potest illos juridice absolvere; erga mortuos vero jurisdictionem non habet; unde tantum potest illis dispensare merita Christi Domini, Beatissimæ Virginis, & Sanctorum, & sic applicare de illis solutionem pro pœnis debitis a defunctis, & illos a Purgatorio liberare; Et hoc est conferre, seu applicare Indulgentias defunctis per modum Suffragii.

Neque dicas primo, etiam per indulgentias concessas pro vivis solvi sufficiens pretium de thesauro Ecclesiæ, ut constat ex Extravag. *Unigenius De pœnitentiis, & remissionibus*; ergo in hoc non differunt indulgentiæ pro vivis, & pro defunctis.

Nam quamvis non differant in hoc, quod tam indulgentia pro vivis, quam pro defunctis solvat sufficiens pretium de thesauro Ecclesiæ, differunt tamen in eo, quod indulgentia pro vivis sit absolutio juridica facta a legitimo Judice, infallibiliter obtinens effectum suum, positis requisitis. Contra vero indulgentia pro defunctis est mera exhibitio sufficientis pretii, quam acceptare est omnino in arbitrio creditoris; Etenim creditor in pœnis personalibus non semper tenetur pro unius offensa alterius satisfactionem accipere.

II. Neque dicas secundo, concef-

sionem indulgentiarum; sive pro vivis, sive pro defunctis, esse actum potestatis clavium; ergo utraque est actus jurisdictionis; ergo utraque fert absolutionem juridicam.

Nam concessio antecedente, negatur utraque consequentia; Potestas enim clavium est potestas aperiendi, & claudendi cœlum; cum igitur cœlum aperiiri possit, tam per actus jurisdictionis, videlicet per juridicam absolutionem, quam per alios actus, videlicet exhibendo Deo de thesauro Ecclesiæ sufficiens pretium ad liberandos a pœnis debitis defunctos; sequitur, quod concessio indulgentiarum pro defunctis sit quidem ex potestate clavium, sed non actus jurisdictionis: Unde latius patet potestas clavium, quam jurisdictionis; cum illa etiam ad defunctos extendatur, non vero ista.

III. Quæritur secundo; An etiam Episcopus possit Indulgentias concedere?

Respondeo cum Suar. disp. 49. sect. 1. ex D. Th., Sylvest., & aliis communiter, posse Episcopos Indulgentias concedere non jure divino, sed solum ex concessione Summi Pontificis. Ratio est, quia in Concilio Lateranensi sub Innoc. III. potestas concedendi Indulgentias est ita restricta Episcopis, ut non nisi unius anni Indulgentiam in die dedicationis Ecclesiæ, & ob aliam justam causam 40. tantum dierum indulgentias concedere possint; quod si hujusmodi potestas esset de jure divino, profecto non posset adeo restringi a concilio.

IV. Ubi advertit primo, potestatem hanc Episcoporum concedendi indulgentias, quamvis sit ex concessione Pontificis, esse tamen ordinariam; cum illis competat ratione proprii officii. Secundo si ultra limites suæ potestatis indulgentias concedant, esse nullas quoad excessum, ex Cap. *Nostræ* de

de pœnit., & remis. Tertio nullam omnino indulgentiam concedi posse ab Episcopis respectu mortuorum; ut communiter docent cum Suar. disp. 55. sect. 2. Ratio est, quia solum conceditur Episcopis, ut possint indulgentias suis subditis elargiri, ex cap. *Quod autem de pœnit., & remis.*; Mortui autem non sunt subditi Episcopo. Ex quo patet, thesaurum Ecclesiæ applicandum per modum suffragii pro defunctis soli Pontifici esse commissum.

V. Demum certum est, neque Abbates, neque Parochos, neque alios, qui Episcopi non sunt, habere a Jure potestatem concedendi indulgentias; Quare solum ex concessione speciali possunt illas concedere, ut notat Bellarm. ex cap. *Accedentibus de excessibus Pralatorum*

ARTICULUS IV.

Quanam causa requiratur ad legitimam Indulgentiarum concessionem?

- I. *Nequit sine justa causa Pontifex Indulgentias elargiri.*
- II. *Quanam repuerit causa justa, & sufficiens ad eas elargiendas?*
- III. *Causa hujus justa non est a subditis pensanda, sed a concedente indulgentias.*
- IV. *Opus injunctum quam proportionem habere debeat cum fine intento?*
- V. *Concedi potest Indulgentia, quin ullum opus præscribatur ad eam lucranda.*
- VI. *Qui repide opus injunctum peragunt, non plenarie indulgentiam lucrantur.*

I. Docent communiter Doctores, Indulgentiam absque legitima causa concessam esse nullam. Et ratio est, quia per Indulgentiarum concessionem dispensatur Ecclesiæ thesaurus; cujus Pontifex non est Dominus,

sed merus dispensator; Qui autem est dispensator rerum sui Domini, si absque rationabili causa illas dispenfet, nulliter dispensat; Præterea dispensator non potest sine justa causa remittere credita sui Domini; sed Pontifex largiendo indulgentias remittit credita Domini; quia pœnarum in Purgatorio luendarum, quæ per Indulgentias remittuntur, peccator est debitor, & Deus creditor; ergo non possent sine justa causa valide concedi Indulgentiæ.

II. Quæritur tamen primo; Quanam sit justa, & rationabilis causa ad Indulgentias concedendas?

Respondeo cum Bonac., Navar., Ricc., aliisque communiter apud Bellarm. lib. 1. cap. 12. illam reputari justam, ac rationabilem causam, quæ pia, & Deo grata sit, & proportionem aliquam habeat cum Indulgentia, quæ conceditur. Quare duo requiruntur; Primum, ut Indulgentia concedatur ad pium aliquem finem, cujus consecutio æstimetur Deo magis gloriosa, quam pœnitentia, quæ per Indulgentiam relaxatur; Verbi gratia, ad deprimendos hostes Ecclesiæ, ad gratias Deo agendas pro victoriae Paganis reportata, ad cultum Dei Sanctorumque promovendum. Secundum est, ut opus injunctum ad indulgentiam lucranda proportionem habeat cum fine intento, seu utile, & aptum sit ad finem consequendum; Verbi gratia, preces ad Deum fusæ, confessio, communio, jejunia, eleemosynæ dicuntur opera apta ad assequendam depressionem hostium fidei, &c.

III. Docet autem Bellarm. loc. citat. non a subditis, sed a concedente Indulgentiam examinanda esse causam illius, ac proportionem operis cum fine intento; atque adeo quamcumque ob causam, etiamsi levissima videatur, concedat Pontifex In-

Indulgentias, istæ magno in pretio haberi debent a fidelibus, ut in hoc ipso maxime se opponant Hæreticis, qui Indulgentias etiam ob gravissimas causas concessas parvipendunt, ac contemnunt.

Advertit etiam Con. disp. 12. dub. 6. num. 33., quod quando conceditur aliqua Indulgentia vel omnibus fidelibus, vel magnæ alicui communitati, proportio operis cum fine intento non debeat attendi ex efficacia cuiusque operis seorsim sumpti, puta, jejunii, aut eleemosynæ factæ a Titio; sed ab eodem prout conjuncto cum aliis operibus aliorum fidelium.

IV. Quæritur secundo; an ad habendam prædictam proportionem requiratur, ut opus injunctum sit per se sufficiens pro remissione pœnarum, quæ per Indulgentiæ lucrationem remittuntur?

Respondeo negative. Et ratio est manifesta, quia in tali casu Indulgentia non esset indulgentia; quæ ex ipsa nominis etymologia fert remissionem cum liberalitate conjunctam.

V. Quæritur ultimo; An posset aliquando Pontifex concedere Indulgentiam, nullum opus injungendo ad ejus assecutionem? Verbi gratia, an possit Titio decedenti in gratia concedere Indulgentiam in articulo mortis?

Respondeo ex Suar. disp. 52. sect. 4., Con. disp. 12. dub. 6. affirmative. Et ratio est, quia fieri potest, ut etiam in tali casu habeatur justissima causa, verbi gratia, ob merita Titii erga Ecclesiam, & alia opera jam præstita, & ut alii ad eum imitandum spe talis concessionis excitentur.

Neque dicas, in tali casu non haberi proportionem operis præscripti cum fine intento, cum nullum opus præscribatur.

Nam ut concessio Indulgentiæ sit justa, & valida, non est necesse, ut

præscribatur opus, sed satis est, ut concedatur propter opus proportionatum, sive tale opus antecedit, sive consequatur ipsam concessionem; In casu autem nostro opus præcedere concessionem Indulgentiæ, quæ datur intuitu meritorum Titii erga Ecclesiam. Ratio hujus doctrinæ est, quia dispensatio censetur esse fidelis, & iusta, non solum si credita Domini remittantur ob bona opera injuncta, sed etiam ob opera bona ante præstita.

VI. Notandum denique, aliquando ex defectu proportionis prædictæ accidere, ut quamvis ex justissima causa concedatur Indulgentia plenaria omnibus, qui tale opus peregerint, non tamen illam omnes plenarie consequantur; Nam qui maximas pro peccatis pœnas debent, si tepide opus injunctum peragant, periculum est, ne ab indulgentia plenarie consequenda deficiant, ut habetur in Extrav. 1. Bonif. VIII. de panit. & remis. apud Conink num. 34., & ex S. Bonav. in 4. dist. 20. part. 2. art. 7. quæst. 6., ubi ait; Homines plus, vel minus participare de Indulgentia, prout plus, vel minus ad illius causam accedunt.

Neque dicas, satis esse, ut opera omnium sint proportionata ad finem, ut Indulgentia possit acquiri.

Nam contra est, quia satis tantum est, ut possint Indulgentiæ concedi, quando opera omnium sunt proportionata ad finem; non vero satis hoc est, ut possint singulis in particulari applicari, nisi devote peragant opera injuncta.

ARTICULUS V.

De dispositione ad Indulgentiam lucranda requisita.

I. Plura requiruntur in eo, qui Indulgentiam est lucraturus.

II. Ul-

- II. *Ultimum ex operibus injunctis debet poni in statu gratia, etiamsi alia posita fuerint in statu peccati mortalis.*
- III. *Si quis pro alio indulgentiam lucratur, debet esse in statu gratia, non is, qui ponit opera injuncta, sed is, cui indulgentia applicatur.*
- IV. *Probabiliter non requiritur confessio Sacramentalis, sed sufficit contritio perfecta ad Indulgentiam lucrandam.*
- V. *Si indulgentia conferatur contritis, & confessis, sufficit contritio imperfecta, seu attritio ad illam lucrandam.*

I. **P**rimo requiritur in eo, qui lucraturus est Indulgentias, ut sit baptizatus; dispensatio enim thesauri Ecclesiastici fieri non potest, nisi in filios Ecclesiæ.

Secundo, ut sit subditus illius, qui indulgentiam concedit; Unde Indulgentiæ ab Episcopis concessæ non nisi a propriis subditis acquiri possunt: Docet tamen Laym. cap. 4. num. 2. ex Palud., concedi posse ab Episcopo, verbi gratia, Neapolitano suis subditis facultatem, ut Indulgentias ab Episcopo Nolano concessas lucrentur. Hinc si Episcopus Nolanus concedat quadragenam, vel unius anni Indulgentiam subditis suis visitantibus Ecclesiam A in festo dedicationis, vel Patroni talis Ecclesiæ, potest Episcopus Neapolitanus facultatem dare suis subditis, ut illam ipsi etiam lucrentur.

Tertio, ut non sit excommunicatus excommunicatione majori, quia hæc privat hominem participatione bonorum spiritualium communium.

II. Quarto, ut saltem quando ponitur ultimum ex operibus injunctis, homo sit in statu gratia. Ratio ex D. Th., & Theologis communiter est, quia remissio pœnæ temporalis supponit remissionem culpæ; non enim

remitteretur pœna inimicis, sed amicis. Dixi, saltem quando ponitur ultimum opus; nam Cajet., Sot., & alii apud Bellarm. lib. 1. cap. 12. putant necesse esse, ut omnia opera injuncta fiant in statu gratia; quia scilicet opera peccatoris, utpote mortua, sunt inutilia ad finem intentum, videlicet ad placandum Deum, ejusque beneficia impetranda; Deus quippe peccatores ad se non revertentes non audit. Verum quamvis hæc sententia sit tutior, & ideo consultum sit, ut qui Indulgentiam est lucraturus, prius vel contritione perfecta, vel confessione Sacramentali sua peccata curet eluere: Nihilominus probabilior censet Suar. disp. 53. sect. 4., Con. dub. 7. num. 39. sententiam Paludani, Antonini, & aliorum apud eundem Bellarm. putantium, satis esse, ut in statu gratia ponatur ultimum opus injunctum. Quod probant ex usu Ecclesiæ; nam in Jubileis jejunia præscripta, visitationes Ecclesiæ, &c. plerumque præmittuntur Confessioni, & tamen probabile est, ante confessionem quamplurimos non justificari.

Ad rationem in contrarium negatur, opus peccatoris, etiamsi mortuum, in casu nostro esse inutile ad finem; valet enim ad excitandam populi devotionem, ad diligentiorum præparationem ad Sacramentum confessionis, & communionis, necnon ad placandam divinam vindictam; quamvis enim Deus peccatores obstinatos non audiat; audit tamen sæpe volentes converti; cateroqui frustra clamarent, *Converte nos Deus factoris noster.*

III. Ex dictis sequitur, quod si concedatur in Bulla, ut possit aliquis pro alio indulgentiam acquirere (quod fieri posse videtur certum Con.); sicut enim potest indulgentia acquiri pro defunctis, ita & pro aliis vivis) de-

D d beat

beat esse in statu gratiæ is, cui indulgentia applicatur; non vero is, qui opus præscriptum ponit, ut alius indulgentiam assequatur.

Quinto demum requiritur, ut indulgentiam lucraturus nullum opus inunctum prætermittat; unde si inculpabiliter, sive ex ignorantia, sive ex impotentia aliquid omittat, indulgentiam non consequetur; ut communiter Doctores docent ex D. Th. apud Bellarm. lib. 1. cap. 13. Et ratio est, quia Indulgentiæ tantum valent, quantum sonant. Quod si in Indulgentia concedatur, ut possit a Confessario opus inunctum commutari ex justa causa, tunc certe poterit quis lucrari indulgentiam ponendo opus a Confessario subrogatum. Hinc sequitur, quod si quis ponat mediam partem operum inunctorum, non proinde mediam partem indulgentiarum lucratur, ut ex communi Theologorum docet Con. dub. 7. num. 36.; nisi hoc ipsum in concessione exprimat; Ratio est eadem, quia indulgentiæ tantum valent, quantum sonant.

IV. Quæritur primo; An quando in Bulla conceditur indulgentia pœnitentibus vere contritis, & confessis, requiratur, præter contritionem perfectam, confessio Sacramentalis ad indulgentiam lucrandam.

Respondeo cum Suar. disp. 52. sect. 3. num. 13., probabilem esse sententiam negativam; quia confessio non videtur requiri tanquam opus inun-

ctum, sed tanquam conditio requisita ad tollendum obicem, seu ad dispositionem debitam indulgentiæ: Et quamvis indulgentia dicatur concedi contritis, & confessis, videtur ibi sermo esse de contritione imperfecta, seu de attritione, quæ simul cum confessione disponit peccatorem ad indulgentiam lucrandam. Verum tutior est sententia affirmativa Sylv., Cajet., & aliorum cum Con. num. 33., quia indulgentiæ tantum valent, quantum sonant.

V. Quæritur secundo; An ad lucrandam indulgentiam satis sit attritio simul cum confessione; an vero requiratur cum confessione contritio, cum in Bulla dicatur, concedi vere contritis, & confessis.

Respondeo, satis esse contritionem imperfectam, seu attritionem simul cum Sacramento; quia illa contritio requiritur ad indulgentiam lucrandam, quæ requiritur ad valorem Sacramenti; sed ad valorem Sacramenti satis est contritio imperfecta, seu attritio; ergo etiam ad indulgentiam lucrandam. Non negaverim tamen, securiorem esse opinionem oppositam, quæ perfectam contritionem requirit: Illa tamen opinio videtur probabilissima; sicut probabilissimum videtur, confessionem requiri in iis dumtaxat, qui conscientiam habent peccati mortalis ut Con. docet num. 38.. Sic autem hic hujus annui pensæ (Sed oh ubi Æternitatis!)

F I N I S.

A. M. D. G., & B. V.

Sine labe Conceptæ.